

Een diepe voor in de aarde

Marijke van Dijk en Steven van Campen: *Een diepe voor in de aarde. Weg van mensen*. Vught, Skandalon 2008, 48 blz. € 24,50

Dat een beeld meer zegt dan duizend woorden, is soms nog niet helemaal in onze protestantse kerkelijke praktijk doorgedrongen. Hier en daar wordt aarzelend met beamers gewerkt, maar deze worden hoofdzakelijk gebruikt om liederen mee te projecteren.

Jammer, want veel kerkelijke gelegenheden vragen om beeldgebruik. Goede Vrijdag is bij uitstek zo'n gelegenheid. In de rooms-katholieke kerk worden van oudsher de kruiswegstaties – veertien momenten uit het verhaal van Jezus' lijden en opstanding – zorgvuldig nagelopen. In de protestantse kerk zijn deze staties nagenoeg verdwenen, waarna er lange lezingen voor in de plaats kwamen.

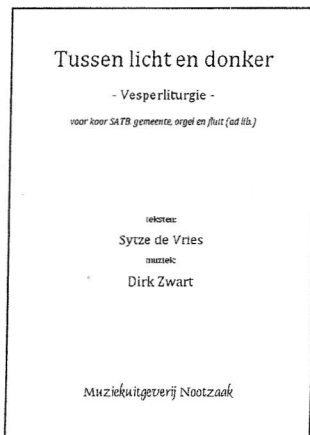
In dit boek komen verhaal en beeld weer samen. Kunstenaar Marijke van Dijk en dichter Steven van Campen sloegen de handen ineen en creëerden een boek waarin veertien eigentijdse en indringende kruiswegstaties zijn opgenomen. Paginagrote zwart-witte beelden (met hier en daar rode accenten) komen op je af als je het boek doorbladert. Ze grijpen je en sporen je aan eens rustig te gaan zitten en ze aandachtiger te bekijken. Als je dat doet, gaan de gedichten in het oog springen: gedichten waar je op moet

kauwen, maar die steeds indringender worden en de lezer confronterende vragen lijken te stellen. In de gedichten wordt de scheiding tussen verhaal en lezer wel heel erg dun. Een voorbeeld hiervan is de vierde statie (Jezus ontmoet zijn moeder): 'Wie heeft ooit een mens gezocht zonder verdriet. Zonder een spoor achter te laten als een bedding, een drooggevallen baar, een cirkel van pijn. Stille. Wie heeft nog nooit handen bedacht die dwalen, verdwalen. Die terug vinden zonder te zoeken. Want wat is er nu eenmaal onzekerder aan de mens dan jij en ik'.

Een mooi boek, dat zeer bruikbaar is. Zeker als ik bedenk hoe de beelden in een schemerdonkere kerk via de beamer (kijk hiervoor ook op www.marijkevandijk.nl) getoond worden, de teksten klinken en de stilte de rest doet.

Irma Pijpers-Hoogendoorn

Vesperliturgie

Sytze de Vries (teksten) en Dirk Zwart (muziek): *Vesperliturgie 'Tussen licht en donker'* Voor koor SATB, gemeente, orgel en fluit (ad lib.). Rotterdam, Muziekuitgeverij Nootzaak, 36 blz. 2010 € 12,50, koorpartituur € 4,50, fluitpartij gratis te downloaden.

Van oorsprong werden het ochtendgebed en avondgebed bepaald door het opgaan en ondergaan van de zon,

waarbij Christus stond voor het licht der wereld.

In *'Tussen licht en donker'* neemt de rite van het licht dan ook een belangrijke plaats in met een gezongen openingsgebed en groet, aansteken van de kaarsen en een gezongen lichtgebed. Dit wordt gevolgd door een hymne, waarvan de eerste drie coupletten hier gezongen worden door koor en gemeente en begeleid door orgel en fluit.

Het middendeel is, zoals in de klassieke liturgie, een psalmengebed.

Twee mogelijkheden worden gegeven, de eerste met gezongen opening en doxologie en een gelezen psalm. De tweede, een gesproken opening en doxologie en een gezongen, berijmde of onberijmde psalm naar keuze. Na de lezing uit de Schrift met een gezongen acclamatie volgt de lofzang van Maria. Een grootse compositie voor koor, waarbij de gemeente alleen beaamt met 'Zo zal het zijn'.

Het laatste deel van de vesper bestaat uit de gebeden. Met onder andere een avondgebed voor koor getoonzet. Na het gesproken 'Onze Vader' volgt het tweede deel van de hymne met de overige drie coupletten voor de gemeente. De vesper wordt afgesloten met een gezongen zegenbede door het koor, waarbij de gemeente als een voortdurende bekrachtiging zingt 'God zal met je meegaan'.

De teksten van Sytze de Vries zijn fraaie teksten. De toonzettingen van Dirk Zwart zijn toegankelijk van idioom en zeker niet (te) moeilijk voor koor, gemeente, organist en fluitist. De gemeente had, wat mij betreft, een groter aandeel mogen hebben. Nu is dat beperkt tot de hymne, de psalm en een aantal beamingen. De lay-out van de partituur, met name het formaat, is prettig om uit te zingen. Het geheel van deze vesperliturgie is zeer bruikbaar en zal hopelijk een weg vinden naar vele gemeenten om vespers te vieren.

Marja van der Ploeg

Eredienstvaardig jrg 27 nr. 4 sept. 2011